

KARTA WYZWANIA/PROBLEMU

ID:	M06
Data aktualizacji wpisu:	
Autorzy:	Ryszard Szarfenberg
Grupa ekspercka:	Mieszkalnictwo i polityka społeczna

1. Nazwa wyzwania:

Rozwój różnorodnych form wczesnej edukacji i opieki dla dzieci

2. Zwięzła charakterystyka wyzwania (uzasadnienie z elementem diagnozy):

Według zasady 11 Europejskiego Filaru Praw Socjalnych dzieci mają prawo dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług wczesnej edukacji i opieki, a dzieci ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji mają prawo do szczególnych środków służących zwiększeniu równości szans.

W tym kontekście wyzwaniem jest za niski poziom upowszechnienia usług wczesnej edukacji i opieki dla dzieci w wieku do lat 3, a także brak lub niedorozwinięte specjalne programy w zakresie usług wczesnej edukacji i opieki (poza mieszkaniem rodziny i w mieszkaniu) dla rodzin ze specjalnymi problemami, np. dzieci z większymi problemami rozwojowymi, samotnych matek, matek z problemami zdrowotnymi, matek korzystających z pomocy społecznej, rodzin o niskich dochodach z pracy.

Odsetek dzieci w wieku 1-2 lata objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej w 2019 r. wynosił 22,6%, co oznacza lukę w stosunku do celu zalecanego dla UE (co najmniej 33%) - 10,4 pp.

3. Wpływ na realizację celu/celów głównych KPM:

CEL 1 Budowa miast otwartych i przyjaznych dla wszystkich jego użytkowników

4. Wymiar terytorialny (wskazanie wraz z uzasadnieniem)

Priorytet dla miast z dużym odsetkiem dzieci 0-2 i z małą ofertą różnorodnych form opieki. Priorytetem są miasta z większymi potrzebami i mniejszą podażą, a więc z większym deficytem wczesnej edukacji i opieki dla dzieci.

5. Powiązanie z kierunkiem/kierunkami działań w ramach modelu odpowiedzialnej urbanizacji:

Miasta sprawiedliwe

6. Priorytet/istotność z punktu widzenia realizacji celu/ów:

Wysoki, obok celu 1 - Budowa miast otwartych i przyjaznych dla wszystkich jego użytkowników, należy podkreślić przyszłościowy wpływ rozwoju różnorodnych form wczesnej edukacji i opieki dla dzieci na realizację celu 2 - Podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności gospodarczej miast.

7. Odniesienia do diagnoz, dodatkowe materiały źródłowe, literatura:

Katarzyna Suwada, Strategie organizacji opieki nad dziećmi w społeczeństwie polskim w perspektywie nierówności społecznych, Przegląd Socjologii Jakościowej, 2020, <https://czasopisma.uni.lodz.pl/sociak/article/view/7871>

Anna Kurowska, Zmiany dostępu do opieki nad dzieckiem w wieku poniżej trzech lat w polskich gminach przed wejściem w życie ustawy „żłobkowej” i po jej wdrożeniu, Problemy Polityki Społecznej, 2015, <http://www.problempolitykispolecznej.pl/Zmiany-dostepu-do-opieki-nad-dzieckiem-nw-wieku-ponizej-trzech-lat-w-polskich-gminach,122922,0,1.html>

Lawrence M. Berger, Lidia Panico, and Anne Solaz 2021 *The Impact of Center-Based Childcare Attendance on Early Child Development: Evidence From the French Elfe Cohort* Demography (2021) 58(2):419–450:

Key Data on Early Childhood 2019 Edition Eurydice Report Education and Care Education and Training in Europe, https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/key-data-early-childhood-education-and-care-europe-%E2%80%93-2019-edition_en

The childcare gap in EU Member States, Policy Memo, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8378&furtherPubs=yes>

8. Powiązane akty prawne:

Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3

Program Maluch+

9. Powiązanie wyzwania z globalnymi i europejskimi wyzwaniami rozwoju, w tym z realizacją celów zrównoważonego rozwoju ONZ (SDG):

Wniosek ZALECENIE RADY ustanawiające europejską gwarancję dla dzieci COM(2021) 137 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0137&from=PL>

Europejski Filar Praw Socjalnych 2017, zasada 11: Dzieci mają prawo dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi... Dzieci ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji mają prawo do szczególnych środków służących zwiększeniu równości szans. Gwarancja dla Dzieci

Wyrażna wzmianka na ten temat znajduje się w Celu 4.2 SDG, który mówi, że do 2030 roku kraje powinny: „zapewnić wszystkim dziewczętom i chłopcom dostęp do wysokiej jakości wczesnego rozwoju dziecka, opieki i edukacji przedszkolnej, tak aby byli gotowi do podjęcia nauki w szkole podstawowej”. Zobowiązania SDG w zakresie wczesnej opieki i edukacji są jednak znacznie szersze niż ten cel skoncentrowany na edukacji. Wzmocnienie wczesnego rozwoju dzieci jest kluczem do osiągnięcia co najmniej siedmiu celów SDG, dotyczących ubóstwa, głodu, zdrowia (w tym śmiertelności dzieci), edukacji, płci, wody i warunków sanitarnych oraz nierówności.